

forrige Landbrugskrise tog man fra Landboforeningernes Side Initiativ til at nedsætte ad frivillig Vej saadanne Udvalg, der havde den Opgave til søge tilvejebragt en Mægling mellem Kreditorer og Skyldnere, for ogsaa derved at hjælpe de flest mulige til at blive ved deres Ejendomme. Vi har denne Gang ment, at det kunde være ønskeligt, at det blev lagt i noget fastere Former, og navnlig at de Udvalg, man vil tilvejebringe, fik Myndighed til at hindre, at en Kreditor midt under Forhandlingerne brød ind og vilde have den vedkommende erklæret konkurs. Jeg tror, at der kan udrettes noget ved en Ordning som den, her er foreslaaet, for vi driver jo hen imod Forhold, hvor Kreditorerne vistnok mest af alt vil være bange for at overtage Landbrugs-ejendommene; thi naar de først kommer til det, er det, de for Alvor lider Tab. En lempelig Ordning vil være i Debtors Interesse, men den vil saa sandt ogsaa i de allerfleste Tilfælde vise sig at være i Kreditors Interesse. Som det er bemærket før, sker der i enhver Henseende de mindste Ulykker og de mindste Tab, naar den Mand, der sidder ved Ejendommen, og som kender Ejendommen, hjælpes til at fortsætte.

Lige saa rigtigt er det, at hvad det her skal faa at betyde, afhænger i højeste Grad af, om man kan faa de egnede Mænd valgt til dette Hverv, Mænd, som har en vis Autoritet, og som nyder stor Tillid saavel hos Kreditorerne som hos Debitorerne. Jeg har været noget betænkelig ved, at det er slaaet fast, at den stedlige Dommer er Formand for Udvalget. Der er utvivlsomt mellem Underdommerne Mænd, som er meget vel egnede til dette Hverv, men lige saa sikkert vil der ogsaa være Mænd, som slet ikke er egnede dertil. Jeg tror imidlertid ikke, jeg kan stille noget bedre Forslag. Jeg har ogsaa oprindelig tænkt, at det maaske var bedre at have Amtsudvalg, bl. a. fordi Udvalgene ved at faa flere Forretninger vilde vinde større Erfaring, end de kan i Retskredsene, men jeg talte, da jeg sidst var hjemme, med en Mand, som har noget Kendskab til en stor Del af de vanskeligt stillede Landboere, og han mente, at indenfor et Amt vilde der blive alt for mange Tilfælde, hvor Udvalget vilde blive tilkaldt, saa at det blev mere, end de kunde overkomme. Det er beklageligt, om det er saa, men jeg tør ikke benægte det. At Amtmanden skulde kunne gøre dette, anser jeg for udelukket, jeg tror, det vilde overstige hans Kræfter. Amtmændene har som bekendt saa travlt med at ansætte Skorstensfejere i denne Tid, at de vist slet ikke kunde overkomme det.

Med Hensyn til et Moratorium for Afdrag o. s. v. tror jeg, som sagt før, at en frivillig Overenskomst med vedkommende vil være bedre, og jeg tror, at Kreditorerne i mange Tilfælde vil være villige til noget saadant netop for ikke at løbe den Risiko at skulle overtage Ejendommene. Det kan være meget godt, at en Mand kan faa Hensind med at betale sine Afdrag et Aar eller to, men er saa Forholdene bedre til den Tid? Det er netop det, jeg stiller mig ikke saa lidt skeptisk overfor. Jeg for mit Vedkommende tør ikke tro paa, at Forholdene vil være bedre om et Aar eller to, end de er nu. Det, der kunde hjælpe Landbruget, var, om der var Udsigt til en Prisstigning paa de Varer, vi sælger paa Verdensmarkedet, men jeg mener ikke, der er Udsigt til en saadan Prisstigning. Det, der er det forkerte ved det, er jo, at vi, som Forholdene ligger nu, ikke kan opnaa en Pris, der dækker Produktionsomkostningerne, naar det hele tages med. Prisen, vi faar paa Verdensmarkedet, har vi ingen Indflydelse paa. Det, vi har at rette vor Opmærksomhed og vore Bestræbelser paa, er at bringe vore Produktionsomkostninger ned, dels gennem Nedsættelse af Skatter, som der er sagt, og dels gennem en Nedbringelse af Prisniveauet, saaledes at vi kan faa noget mere hjem for vore Varer, end det koster os at producere dem. Det er det sunde og det rette Hjælpemiddel, det, der betyder noget, som er værd at nævne.

Det er sagt, at Ejendomsskatterne baade til Amt og til Kommune trykker stærkt, og der bør ske nogen Lettelse paa det Omraade, for at ogsaa ad den Vej Prisniveauet og dermed vore Udgifter kan bringes i et rimeligt Forhold til de nedadgaende Indtægter, vi maa regne med. Men tilbage bliver Rentebyrden af de Kapitaler, der er anbragt i Ejendommene, anbragt paa en Tid, da Kronen kun var 60 Ø. værd, men som nu skal forrentes og tilbagebetales med Guldkroner. Det er jo deri, Hovedskavanken ligger.

Med Hensyn til dette vil jeg bede Udvalget overveje en Tanke, som jeg nu foresætter, og som gaar ud paa, at enhver Ejer af fast Ejendom, der har købt sin Ejendom i Tiden mellem f. Eks. 1. Januar 1918 og 1. Januar 1926, og som gaar konkurs, efter Ejendommens Realisation skal være befriet for enhver Gældsforpligtelse. Jeg synes, at Samfundet skylder dem et Hensyn, disse Mennesker, som uden egen Skyld er kommet i den Situation, hvori de staar, som har paadraget sig en uforholdsmæssig Gæld, som de skal betale med 100 Ø., hvor